

Ár 2014, föstudaginn 14. nóvember, er fundur haldinn í úrskurðarnefnd um viðskipti við fjármálafyrirtæki.

Mætt eru: Haukur Guðmundsson, formaður, Geir Arnar Marelsson, Hildigunnur Hafsteinsdóttir, Jóhann Tómas Sigurðsson og Oddur Ólason.

Fyrir er tekið **mál nr. 76/2014**:

M
gegn
F

og kveðinn upp svohljóðandi

ú r s k u r ð u r :

I.

Málsmeðferð.

Málsaðilar eru M, hér eftir nefndur sóknaraðili, annars vegar og F, hér eftir nefndur varnaraðili, hins vegar.

Málið barst úrskurðarnefndinni 16. júní 2014, með kvörtun sóknaraðila, dagsettri 7. júní 2014. Með bréfi nefndarinnar, dagsettu 18. júní 2014, var kvörtunin send varnaraðila og honum gefinn kostur á að tjá sig um hana og skýra sjónarmið sín. Svör varnaraðila bárust með bréfi dagsettu 7. júlí 2014. Var bréfið sent sóknaraðila, með bréfi nefndarinnar, dagsettu 7. júlí 2014, og honum gefinn kostur á að koma á framfæri athugasemdum sínum. Athugasemdir bárust ekki frá sóknaraðila.

Málið var tekið fyrir á fundum nefndarinnar 31. október og 14. nóvember 2014.

II.

Málsatvik.

Þann 11. júlí 2007 var veðskuldabréf í erlendri mynt nr. X að fjárhæð JPY 91.874.234, gefið út af sóknaraðila til FF, hér eftir nefndur FF. Varnaraðili hefur nú tekið yfir réttindi og skyldur FF skv. skuldabréfinu. Samkvæmt skilmálum skuldabréfsins skyldi endurgreiða skuldina með einni afborgun þann 15. janúar 2008 og vextir skyldu reiknast frá 12. júlí 2007. Vextir voru tilgreindir LIBOR 0,87% með 1,9% álagi en samtals voru vextir því 2,77%.

Þann 25. janúar 2008 var gerð breyting á greiðsluskilmálum skuldabréfsins þar sem gjalddaga þess var frestað til 15. janúar 2009. Eftirstöðvar voru tilgreindar JPY 91.874.234, auk áfallanna vaxta JPY 1.321.943.

Þann 9. febrúar 2009 var gerð breyting á skilmálum skuldabréfsins á þann hátt að nýr höfuðstóll lánsins yrði JPY 91.131.090 og skyldi greiðast í einu lagi þann 1. júlí 2009.

Þann 2. júlí 2009 var gerð breyting á greiðsluskilmálum skuldabréfsins þar sem nýr gjalddagi varð 15. júlí 2010. Eftirstöðvar voru tilgreindar að jafnvirði kr. 126.697.286. Samkvæmt upplýsingum frá fyrri lánveitanda hafa samtals verið inntar af hendi níu greiðslur inn á höfuðstól lánsins af hálfu sóknaraðila. Í íslenskum krónum

samtals að fjárhæð kr. 72.231.966. Staða skuldarinnar þann 7. júlí 2014 var JPY 86.104.915, án innheimtukostnaðar. Lánið er gjaldfallið frá 15. júlí 2010 og ber dráttarvexti frá þeim degi.

Umrætt skuldabréf hefur ítrekað skipt um hendur. Gögn málsins bera með sér að eftir að upphaflegur lánveitandi, FF, hafði verið settur undir skilanevnd með ákvörðun Fjármálaeftirlitsins, samdi F um skilmálabreytingu á bréfinu við sóknaraðila samkvæmt heimild í samningi á milli skilanevndar FF og bankans. Bréfinu var síðar ráðstafað inn í sérstakt hlutafélag, FFF, ásamt öðrum eignum FF. Í árslok 2013 var öllum einstaklingslánnum í eigu FFF ráðstafað til F, varnaraðila í máli þessu.

Þann 13. nóvember 2012 sendi lögmaður sóknaraðila FFF bréf með viðvörðun um innheimtuadgerðir. Var FFF krafinn um greiðslu á kr. 45.132.398, vegna ofgreiðslu sóknaraðila þar sem lánið hefði verið gengistryggt.

Sóknaraðili skaut málinu til nefndarinnar með kvörtun dagsettri 7. júní 2014.

III.

Umkvörtunarefni.

Eftirfarandi kemur fram í liðnum kröfur á kvörtunareyðublaði sóknaraðila: „Endurgreiðslu á þeim fjármunum sem ég ofgreiddi inn á lánið. Greiddi yfir 90 mill. inn á 45 millj. lán“

Sóknaraðili kveðst kvarta yfir því að FFF [svo] viðurkenni ekki endurgreiðsluskyldu sína. Lánið hafi verið greitt út í íslenskum krónum og ávallt hafi verið greitt af því í krónum.

Sóknaraðili bendir á að hann hafi tekið 45 milljón króna lán með 2,77% vöxtum. Hafi hann greitt inn á lánið kr. 54.000.000 þann 5. júlí 2007, kr. 20.000.000 þann 10. nóvember 2008, kr. 6.000.000 þann 25. janúar 2008 og kr. 10.430.235. Samtals hafi hann því greitt kr. 90.430.235 inn á 45 milljón króna lán, fyrir utan vexti.

IV.

Athugasemdir varnaraðila.

Varnaraðili krefst þess að kröfum sóknaraðila verði hafnað.

Varnaraðili kveðst ekki fá betur séð en að kvörtun sóknaraðila lúti í raun að því að lánið sé ólöglegt gengistryggt lán og brjóti því í bága við 13. og 14. gr. laga nr. 38/2001 um vexti og verðtryggingu. Það sé hins vegar mat bankans að um sé að ræða löglegt erlent lán.

Varnaraðili vísar til stuðnings afstöðu sinni til þeirra fjölmörgu dóma Hæstaréttar sem fallið hafi á undanförunum misserum, þar sem fjárhæð láns sé tilgreind í erlendum myntum í viðkomandi skuldaskjali, sbr. t.d. dóma Hæstaréttar í málum nr. 552/2011, 551/2011, 524/2011, 715/2012, 3/2013, 757/2012, 446/2013 og 187/2014. Í öllum tilvikum hafi verið talið að í skuldaskjalinu hefði lánsfjárhæð verið tilgreind í viðkomandi erlendum myntum skuldarinnar og því væri um að ræða löglegt erlent lán, eins og við eigi um lán sóknaraðila. Hafi engu breytt þótt andvirði lánanna kunni að hafa verið greitt út í íslenskum krónum og greitt af láninu með sama hætti.

Varnaraðili bendir jafnframt á að Hæstiréttur hafi í nokkrum málum áréttað það sérstaklega að þegar verið sé að meta lögmati skuldabréfa þurfi að hafa í huga að um sé að ræða viðskiptabréf sem hafi að geyma tæmandi lýsingu á þeim réttindum sem það veiti og þeim takmörkunum sem á þeim réttindum kunni að vera. Síðar tilkomnar skilmálabreytingar eða viðaukar geti því engu breytt um mat á lögmati viðkomandi láns. Vísist um þetta til dóma Hæstaréttar í málum nr. 715/2012, 3/2013 og 757/2012.

V.

Niðurstaða.

Ágreiningur aðila lýtur að endurgreiðslu ofgreidds fjár.

Það athugast að með fram lögðu bréfi frá lögmanni föður sóknaraðila, dags. 13. nóvember 2012, var FFF krafinn um kr. 45.132.398 í endurgreiðslu af því sem ofgreitt hefði verið af umræddu skuldabréfaláni. Í bréfi þessu er fullyrt að sóknaraðili hafi framselt kröfu sína vegna ofgreiðslu af skuldabréfinu til föður síns. Á hinn bóginn hefur ekkert slíkt framsal verið lagt fram í máli þessu og hefur hvorugur aðila þess byggt á því að sóknaraðili sé ekki réttur eigandi hinnar umdeildu endurkröfu. Verður því lagt til grundvallar að svo sé, þrátt fyrir ofangreint bréf lögmannsins.

Virðist krafa sóknaraðila um endurgreiðslu ofgreidds fjár byggjast á því að um ólöglegt gengistryggt lán hafi verið að ræða, enda miðar málatilbúnaður sóknaraðila í aðdraganda kvörtunar til nefndarinnar við það. Málatilbúnaður varnaraðila miðast við þennan skilning á kröfugerðinni.

Við úrlausn þess hvort um gilt lán í erlendum gjaldmiðlum hafi verið að ræða eða ólöglegt gengistryggt lán í íslenskum krónum er úrskurðarnefndin bundin af lögum og dómafordæmum í sambærilegum málum. Í samræmi við þau viðmið sem fram koma í dómum Hæstaréttar á þessu sviði er fyrst að líta til heitis skuldabréfsins, en fyrirsögn þess er „Veðskuldabréf í erlendri mynt“. Í öðru lagi að lánsfjárhæðin er samkvæmt orðalagi lánessamningsins tilgreind í erlendum gjaldmiðli, þ.e. japönskum jenum. Í þriðja lagi eru vextir samkvæmt skuldabréfinu til samræmis við það að um erlent lán sé að ræða tilgreindir LIBOR vextir. Í fjórða lagi var um að ræða skuldabréf, viðskiptabréf, sem hafði að geyma tæmandi lýsingu á þeim réttindum sem það veitti og þeim takmörkunum sem á þeim réttindum kynnu að vera. Þegar framangreind atriði eru virt verður lagt til grundvallar að hér hafi verið um gilt lán í hinum erlenda gjaldmiðli að ræða, sbr. t.d. dóma Hæstaréttar í málum nr. 524/2011, 715/2012, 3/2013 og 127/2013.

Sóknaraðili byggir á því að greiðsla FF til hans í íslenskum krónum og afborganir hans í íslenskum krónum leiði til þess að telja verði að um hafi verið að ræða skuldbindingu í íslenskum krónum bundna gengi erlendra gjaldmiðla. Af dómum Hæstaréttar, sérstaklega dómum í málum nr. 524/2011, 715/2012 og 3/2013, verður hins vegar ályktað að ekki skipti máli þótt greiðslur fari fram í íslenskum krónum þegar skýrt kemur fram í skuldabréfi að skuldin sé í erlendri mynt.

Í ljósi alls framangreinds verður að telja að um sé að ræða gilt lán í erlendri mynt. Ber því að hafna kröfu sóknaraðila um endurgreiðslu ofgreidds fjár.

Ú r s k u r ð a r o r ð:

Kröfu sóknaraðila, M, á hendur varnaraðila, F, er hafnað.

Reykjavík, 14. nóvember 2014.

Haukur Guðmundsson

Geir Arnar Marelsson
Hildigunnur Hafsteinsdóttir

Jóhann Tómas Sigurðsson
Oddur Ólason